

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcu : **F. K.**, zastúpený JUDr. M. V., advokátom v B., proti žalovanému : **Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky**, Nám. Slobody č. 6, Bratislava, **o určenie, že výhybky sú súčasťou železničnej vlečky vo vlastníctve žalobcu**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 14 C 112/2002, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 22. marca 2011 sp.zn. 9 Co 21/2011

t a k t o :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove z 22. marca 2011 sp.zn. 9 Co 21/2011 a rozsudok Okresného súdu Prešov z 19. decembra 2008 č.k. 14 C 112/2002-395 a vec vracia Okresnému súde Prešov na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov rozsudkom (v poradí druhým) z 19. decembra 2008 č.k. 14 C 112/2002-395 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal určenia, že výhybka č. 8, ktorou odbočuje vlečková spojovacia koľaj č. 101/b zo staničnej dopravnej koľaje č. 2 v železničnej stanici Š., ako aj výhybka č. 2, ktorou odbočuje vlečková spojovacia koľaj č. 101a zo staničnej dopravnej koľaje č. 2/a v železničnej stanici Š., sú súčasťou železničnej vlečky vo vlastníctve žalobcu F. Prvostupňový súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že v predmetnej veci vychádzal z ustanovenia § 120 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pričom mal za to, že vzhľadom na charakter celoštátnej dráhy (hlavnej dráhy) a vlečky (odbočnej dráhy) je nepochybné, že vlečka, ktorá je nesporne vo vlastníctve žalobcu nemôže fungovať bez výhybky, lebo jej oddelením od vlečky by sa vlečka nepochybne znehodnotila. Z uvedeného vyvodil, že výhybka je súčasťou vlečky. Uvedené vyplýva aj zo záznamu o odovzdaní a prevzatí vydraženého majetku zo dňa 29.5.1996 kde je uvedené, že týmto dňom bol odovzdaný vydražený majetok, v rámci ktorého sú konkrétne uvedené aj výhybky č. 8 a

č. 2. Poukázal na to, že zápisnica o dražbe zo dňa 26.4.1996 uvádza, že vydražené boli okrem iného „kompletné koľaje“, pričom tento pojem nebol bližšie špecifikovaný v prílohách tejto zápisnice (zo dňa 13.5.1996, resp. 29.5.1996), ale až v spomínanom zázname o odovzdaní vydraženého majetku. Táto skutočnosť podporne vyplýva napr. aj zo zmluvy zo styku dráh medzi žalovaným 1/ a žalobcom zo dňa 12.12.2007 kde je uvedené, že výhybky č. 8 a č. 2 sú vo vlastníctve vlečkára, t.j. žalobcu, pričom už z vlečkovej zmluvy zo dňa 11.8.1996 vyplýva, že Železnice SR prenajímajú vlečkárovi k dočasnému užívaniu pozemkové plochy, ktoré sú nevyhnutné pre odbočenie vlečky, resp. že na náklady vlečkára zabezpečujú údržbu a obnovu odbočných výhybiek č. 8 a č. 2 vložených do koľají ŽSR, čo taktiež svedčí o vlastníctve žalobcu, pričom pokiaľ je tu uvedené, že výhybky boli vložené do koľají Železníc SR (aj z odôvodnenia rozhodnutia Najvyššieho súdu SR vyplýva, že sporné výhybky sa stali súčasťou dopravných koľají), tak má za to, že z tohto pojmového označenia nemožno odvodiť záver, že výhybka je súčasťou celoštátnej dráhy, hlavne s ohľadom na ustanovenie § 120 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Doplnením dokazovania jednak odvolacím ako aj prvostupňovým súdom odborným vyjadrením J. D. nedošlo k zmene skutkového stavu, ale iba k potvrdeniu tvrdení žalobcu ohľadom hospodárskeho významu výhybiek pre vlečku, resp. celoštátnu dráhu. Pri nezmenenom skutkovom stave je právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o tom, že sporné výhybky č. 2 a č. 8 sú súčasťou staničných dopravných koľají č. 2 a č. 2a železničnej stanice Š. záväzný aj pre rozhodnutie súdu prvého stupňa. Vzhľadom na túto skutočnosť preto ani podrobne nehodnotil dokazovanie, ktoré bolo vykonané do vrátenia spisu odvolacím súdom, hoci sa plne stotožňuje so závermi a odôvodnením rozhodnutia Krajského súdu v Prešove zo dňa 21.6.2006 sp.zn. 6 Co 4/2006 a zaoberal sa hlavne skutočnosťou, či došlo k takej zmene skutkového stavu, ktorá by ho oprávňovala k tomu, že by nebol viazaný rozhodnutiami nadriadených súdov. Avšak k takejto situácii nedošlo, preto žalobu zamietol. Dospel k záveru, že na prejednávajúcu vec nie je možné aplikovať ustanovenie § 10 ods. 3 písm.a/ a e/ zákona č. 92/1991 Zb., keďže v čase uskutočnenia dražby, t.j. ku dňu 26.4.1996 citovaná úprava neobsahovala terajšie ustanovenia o zákaze privatizácie.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Prešove rozsudkom z 22. marca 2011 č.k. 9 Co 21/2011-471 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti vo veci samej, ktorou bola žaloba zamietnutá, vo výroku o náhrade trov vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným 2/ ako aj vo výroku o náhrade trov štátu s tým, že povinnosti žalobcu nahradiť

štátu 2 409,-- Sk zodpovedá suma 79,96 €. Pripustil voči tomuto rozsudku dovolanie. Nepriznal účastníkom náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení uviedol, že prvostupňový súd spoločne s odvolacím súdom vykonali vo veci rozsiahle dokazovanie, pričom z tohto dokazovania prvostupňový súd vyvodil správny skutkový záver. Právny záver preskúmaného rozsudku vychádza z právneho názoru dovolacieho súdu, ktorým je viazaný tak súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd. V súlade s právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyslovený v rozsudku č.k. 2 Cdo 264/2006, 2 Cdo 265/2006-299 zo dňa 27. novembra 2007 konštatoval, že výhybka je zariadenie na presmerovanie železničného dopravného prostriedku na inú koľaj, je súčasťou koľaje, jednak z terminologického vyjadrenia úzko spojeného s hospodárskym určením a funkčnosťou veci. Výhybka ako súčasť veci je len súčiastkou, ktorá bez hlavnej veci nemá žiadne účelové a funkčné určenie, teda sama osebe nemá úžitkovú hodnotu. Uviedol, že z predmetu sporu jednoznačne vyplýva záver, že je potrebné vyriešiť otázku, či výhybky, ktorých vlastníctva sa domáha žalobca, sú súčasťou celoštátnej dráhy, alebo súčasťou vlečky. Na základe stavebného povolenia z 21. marca 1973 vydaného Československými štátnymi dráhami, Východná dráha, Správa dráhy v Bratislave, kolaudačného rozhodnutia o odovzdaní a prevzatí dokončenia stavby z 8.5.1974 ako aj rozhodnutia o uvedení do prevádzky z 25.3.1975 boli sporné výhybky č. 8 a č. 2 vložené do staničnej dopravnej koľaje č. 2 v železničnej stanici Š. a do staničnej dopravnej koľaje č. 2a železničnej stanice Š. Stali sa súčasťou dopravných koľají č. 2 a č. 2a v železničnej stanici Š.. Ako súčasť koľajenia sú spôsobilé byť samostatným predmetom občianskoprávných vzťahov. Nemožno ich preto nadobudnúť, či scudziť bez veci hlavnej. Takáto súčasť veci nemôže byť opodstatnene žalovaná na súde žalobou na určenie vlastníckeho práva k nej. Na súde môže byť úspešne podaná len žaloba na určenie, že konkrétne označená položka tvorí súčasť veci hlavnej, a ako taká je vo vlastníctve konkrétneho subjektu. Vlastníctvo súčasti nadobúda vlastník veci a to aj vtedy, keď náklady na zabudovanie, či obstaranie tejto súčasti veci vynaložila iná osoba. Právny režim vlastníctva sa riadi príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka a nie vyhláškami ministerstva dopravy, resp. vlečkárskymi zmluvami. Žalobca odvodzuje svoje vlastnícke právo k výhybkám na základe „záznamu o prevzatí veci“, (nie zápisnicou o dražbe), pričom vlastníctvo sa môže nadobudnúť kúpou, darovacou alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu, zo zákona a na základe iných skutočností ustanovených zákonom. Zo zápisnice o dražbe č. 76/96 zo dňa 26.4.1996 vyplýva, že predmetom dražby bola koľajová doprava zahrňujúca garáž lokomotív, kompletné koľaje a pozemky parc. č. X.,

X. a X.. Z tejto zápisnice nie je zistiteľný obsah pojmu kompletne koľaje. Vychádzajúc zo skôr uvedených záverov dovolacieho súdu, že výhybky č. 2 a č. 8 tvoria súčasť celoštátnej dopravnej cesty železničná trať S., u ktorej vylučoval privatizáciu § 10 ods. 3 písm.a/, e/ zákona č. 92/91 Zb. potom predmetom dražby nemohli byť predmetné odbočné výhybky č. 2 a č. 8. Vychádzajúc z týchto právnych názorov dovolacieho súdu, ktorými je viazaný aj odvolací súd rozhodol prvostupňový súd správne, keď podanú žalobu zamietol. Nie je možné akceptovať odvolací dôvod o arbitrárnosti rozhodnutia prvostupňového súdu, keďže toto rozhodnutie obsahuje skutkové a právne zdôvodnenie jeho právneho názoru. Pre konečné rozhodnutie vo veci nie je právne významná ani skutočnosť, že po rozhodnutí dovolacieho súdu žalobca zmenil žalobu na začatie konania tak, že namiesto pôvodnej žaloby o určenie, že výhybky č. 8 a č. 2 sú vo vlastníctve žalobcu, žiadal určiť, že výhybky č. 8 a č. 2 sú súčasťou železničnej vlečky vo vlastníctve žalobcu. Pôvodné nepresné znenie žaloby riešil odvolací súd výkladom vychádzajúc z obsahu žaloby a zo súdnej praxe, podľa ktorej žaloba na začatie súdneho konania nemusí obsahovať presné znenie žalobného petitu, vyhlásenia ktorého sa žalobca domáha. Stačí, keď zo žaloby je zistiteľné, čoho sa žalobca domáha. Z hľadiska preskúmania správnosti formulácie pôvodného žalobného petitu v tejto veci bolo podstatné to, že z podanej žaloby vyplývalo, že žalobca sa domáhal určenia vlastníckeho práva k odbočným výhybkám ako súčasťou odovzdávkového vlečkového koľajiska. Preto uskutočneným podaním žalobcu zo dňa 17.3.2008 sa nezmenil pôvodný predmet súdneho konania. Právny názor obsiahnutý v zrušujúcom uznesení dovolacieho súdu vychádzal zo skutkového stavu veci, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa. Následným doplnením dokazovania, oboznámením odborného vyjadrenia J. D., nedošlo k zmene tohto skutkového stavu. Možno preto konštatovať pretrvávajúcu viazanosť súdu prvého stupňa ako aj odvolacieho súdu z dôvodu nezmeneného skutkového základu veci právnym názorom dovolacieho súdu.

V súlade s § 238 ods. 3 O.s.p. pripustil proti svojmu rozsudku dovolanie, pretože podľa jeho názoru ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Predmetom dovolania by malo byť vyriešenie otázky, či oddelením odbočnej výhybky sa zmarí užívanie dopravnej koľaje celoštátnej dráhy, alebo užívanie železničnej vlečky, za účelom sfunkčnenia ktorej bola táto výhybka zriadená a teda či odbočná výhybka je súčasťou staničnej dopravnej koľaje celoštátnej dráhy alebo je súčasťou železničnej vlečky, za účelom skončenia ktorej bola takáto výhybka zriadená. Súčasťou takejto právnej otázky by malo byť aj zaujatie

stanoviska, či pri posudzovaní obsahu dražby uskutočnenej dňa 26. apríla 1996 môže byť aplikované aj ustanovenie § 10 ods. 3 písm.a/, e/ zákona č. 92/1991 Zb., ktorý nadobudol účinnosť až od 12.10.1999. Potreba vyriešenia tejto právnej otázky vyplýva z iného právneho názoru vysloveného prvostupňovým súdom v preskúvanom rozsudku, ktorý vychádzal z právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v rozsudku sp.zn. 6 Co 4/2006 zo dňa 21. júna 2006. Následne predmetné dovolacie otázky riešil a dospel k záveru, že odbočné výhybky č. 2 a č. 8 tvorili súčasť vlečky, ktorej časť dražil žalobca. Vlastnícke právo u žalobcom vydraženej časti vlečky si preto nemôže uplatňovať ani žiaden zo žalovaných ani iný subjekt. Na tom nemení nič fakt, že odbočné výhybky boli napojené na železničnú dopravnú cestu celoštátnej dráhy, ku ktorej vylučoval privatizáciu § 10 ods. 3 písm.a/ a písm.e/ zákona č. 92/1991 Zb. Predmetom dražby nebola železničná dopravná cesta celoštátnej dráhy, ale vlečka, ktorej súčasťou sú odbočné výhybky č. 2 a č. 8. V prospech tohto záveru svedčí aj § 8 ods. 3 zákona č. 513/2009 Z.z. o dráhach účinného od 1.1.2011. Podľa tohto ustanovenia pri stavbe novej vlečky zahustenej do železničnej trate je stavebník vlečky povinný na vlastné náklady vybudovať odbočkovú výhybku a trvalo ju na vlastné náklady prevádzkovať a udržiavať.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorého prípustnosť odôvodňoval z ustanovenia § 238 ods. 3 O.s.p. a dôvodnosť podľa § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p., pretože rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Navrhol, aby dovolací súd podľa § 243b ods. 2 veta druhá O.s.p. rozsudkom zmenil rozhodnutie odvolacieho súdu tak, že zruší rozsudok súdu prvého stupňa v časti, v ktorej bola žaloba vo veci samej zamietnutá a vo výroku o náhrade trov štátu a trov konania vo vzťahu medzi žalobcom a žalovanou Slovenskou republikou, v zastúpení Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky a určí, že výhybka č. 8, ktorou odbočuje vlečková spojovacia koľaj č. 101/b zo staničnej dopravnej koľaje č. 2 v železničnej stanici Š.Š. ako aj výhybka č. 2, ktorou odbočuje vlečková spojovacia koľaj č. 101/a zo staničnej dopravnej koľaje č. 2a v železničnej stanici Š.Š. sú súčasťou železničnej vlečky vo vlastníctve žalobcu a rozhodne aj o trovách štátu a trovách konania. V odôvodnení uviedol, že spor sa vedie o to, súčasťou ktorej dráhy sú odbočkové výhybky právne v zmysle § 120 ods. 1 Občianskeho zákonníka, tzn. ku ktorej dráhe výhybky podľa jej polohy patria a nemôžu byť od nej oddelené bez toho, že by sa tým táto dráha znehodnotila. Vykonaným dokazovaním bolo jednoznačne preukázané a medzi účastníkmi je nesporné, že odbočkové výhybky vlečky boli

zriadené pre potreby vlečky, ako jej stavebná súčasť. Vlečka by bez nich stratila akýkoľvek ekonomický zmysel a nespĺňala by ani právnu definíciu pojmu vlečky. Keby vlečka neexistovala, pre prevádzku celoštátnej dráhy by neboli odbočkové výhybky vlečky potrebné, nemali by pre ňu žiadny ekonomický význam, naopak, viedli by k zbytočnému spomaleniu železničnej prevádzky. Na základe vykonaného dokazovania dospel preto súd prvého stupňa ako aj odvolací súd opakovane k jednoznačnému skutkovému záveru, že odbočkové výhybky vlečky sú súčasťou vlečky. Rozhodli však v rozpore s týmto svojím skutkovým zistením a svojím pôvodným právnym hodnotením, keď súd prvého stupňa žalobu zamietol a odvolací súd jeho rozhodnutie potvrdil len preto, že oba súdy sa cítili byť viazané právnym názorom dovolacieho súdu, ktorý podľa ich názoru dovolací súd vyslovil. Odvolací súd vo veci rozhodol po tretíkrát dňa 22.3.2011 v podstate zhodne ako predtým. Potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a opätovne pripustil voči svojmu rozsudku dovolanie. Rozhodnutie o potvrdení napadnutej časti rozsudku súdu prvého stupňa odôvodnil tým, že prvostupňový súd vyvodil z vykonaného rozsiahleho dokazovania správny skutkový záver, a jeho právny záver musel vychádzať z právneho názoru dovolacieho súdu, ktorým je viazaný aj odvolací súd. Odvolací súd na svojom stanovisku zotrval napriek tomu, že mu muselo byť zrejmé, že pri posudzovaní obsahu dražby uskutočnenej dňa 26.4.1996, nemôže byť aplikované ustanovenie § 10 ods. 3 písm.a/, e/ zákona č. 92/1991 Zb., ktoré nadobudlo účinnosť až 12.10.1999, teda o tri a pol roka neskôr. Otázku, či právny predpis možno aplikovať na právne vzťahy, ktoré nastali predtým, ako právny predpis v príslušnom znení nadobudol účinnosť a platnosť, nemožno považovať za otázku po právnej stránke zásadného významu. Zásadný význam pre rozhodnutie sporu však má riešenie druhej nastolenej otázky, či oddelením „odbočkovej výhybky sa zmarí užívanie celoštátnej dráhy alebo užívanie železničnej vlečky“. Výklad právnej otázky, či odbočková výhybka vlečky je súčasťou vlečky alebo celoštátnej dráhy, keď jej existencia má pre hospodársku aj právnu existenciu vlečky zásadný význam, zatiaľ čo pre existenciu a hospodárske výsledky celoštátnej dráhy je jej význam zanedbateľný, je zásadný pre rozhodnutie sporu a je po právnej stránke všeobecne zásadného významu. Súd prvého stupňa aj odvolací súd túto právnu otázku vo svojich pôvodných rozhodnutiach, ktoré predchádzali rozhodnutiu dovolacieho súdu vyložili jednoznačne tak, že odbočkové výhybky vlečky sú súčasťou vlečky. Súd prvého stupňa aj odvolací súd neskôr dospeli k záveru, že dovolací súd vyslovil v tejto otázke opačný právny názor. Keďže tento domnelý právny názor dovolacieho súdu považovali za záväzný, podriadili sa mu a rozhodli v rozpore so svojím presvedčením. Podľa názoru žalobcu takýto

právny názor dovolací súd nevyslovil a súdy nižšieho stupňa odôvodnenie jeho výroku nesprávne pochopili. V každom prípade je potrebné, aby dovolací súd vyložil, aký je jeho právny názor na uvedenú otázku výkladu aplikácie ustanovenia § 120 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Súd prvého stupňa aj odvolací súd jasne a presvedčivo zistili skutkový stav a tento pôvodne a jednoznačne právne vyhodnotili tak, že vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že odbočkové výhybky vlečky sú ekonomicky a právne nevyhnutným znakom vlečky, bez ktorého by táto prestala plniť svoju ekonomickú funkciu a aj právne prestáva byť vlečkou. Celoštátna dráha môže naopak ekonomicky aj právnej existovať aj bez odbočkových výhybiiek vlečky. Tieto výhybky boli zriadené spolu s vlečkou výlučne pre jej potreby a v prípade zániku vlečky by stratili akékoľvek opodstatnenie. Keby dovolací súd zastával názor, že vtedajšie skutkové zistenia sú jednoznačné a že na ich základe možno vysloviť aj jednoznačný právny názor, že odbočkové výhybky vlečky sú súčasťou celoštátnej dráhy v zmysle § 120 ods. 1 Občianskeho zákonníka, musel by spor sám rozhodnúť. A keď tak neurobil a vrátil vec na ďalšie konanie, zjavne považoval za potrebné doplniť skutkové zistenia a po ich jednoznačnom odstránení vec novo právne vyhodnotiť a rozhodnúť. K tvrdeniam žalovaného uviedol, že neodvodzuje svoje vlastnícke právo od záznamu o prevzatí veci ako tvrdí žalovaný, tento záznam používa len na vyloženie vágneho pojmu „kompletné koľaje“ obsiahnutého v dražobnom rozhodnutí. Ale keďže odbočkové výhybky vlečky sú jej súčasťou v zmysle § 120 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nie je ani výklad pojmu „kompletné koľaje“ rozhodujúcim. Tvrdenia žalovaného v jeho písomnom vyjadrení zo dňa 30.11.2009 o tom, že výhybka nie je súčasťou koľají a je samostatnou konštrukčnou časťou železničného zvršku, je síce technicky správne, ale v danej súvislosti špekulatívne. Pri prísnej aplikácii technickej definície koľaje a výhybky na pojem „kompletné koľaje“ by musel byť prijatý záver, že žalobca nevydražil žiadnu výhybku, teda ani tie výhybky, ktoré sa nachádzali v koľajišti vlečky, čo je logicky neprijateľné. Druhé špekulatívne tvrdenie obsiahnuté v časti vyjadrenia žalovaného zo dňa 30.11.2009 sa týka účelu odbočkových výhybiiek vlečky. Ich účelom rozhodne nie je zabezpečiť plynulý prechod dráhových vozidiel po staničnej koľaji. De facto síce plnia aj túto úlohu, ale neboli zriadené na jej plnenie. Keby nebolo potrebné zabezpečiť zahustenie vlečky do celoštátnej dráhy, neboli by odbočkové výhybky zriadené. Na mieste, kde sa nachádzajú odbočkové výhybky, ktoré spomaľujú prejazd dráhových vozidiel, by bola rýchlejšia a bezpečnejšia priama koľaj. Odbočkové výhybky vlečky nemajú iný účel, ako prepojenie staničnej koľaje z koľajišťom vlečky. Keby sa raz vlečka zrušila a výhybky by sa odstránili, nezostali by po nich v koľajách

diery, ale výhybky by boli nahradené priamo koľajou, ako to bolo predtým, než boli výhybky do koľají pre potreby vlečky vložené. Žalovaný mal pravdu ak tvrdí, že v prípade zrušenia vlečky by odbočkové výhybky síce mohli, ale nemuseli byť odstránené. Neplnili by však už žiaden účel, a len by spomaľovali prepravu po staničnej koľaji, do ktorej sú zahustené. Čistou špekuláciou je úvaha žalovaného o možnom odstránení výhybiiek zo strany vlečkára. Toto zjavne účelové tvrdenie žalovaný neustále opakuje napriek tomu, že v priebehu súdneho konania žalobca už mnohokrát poukázal na skutočnosť, že demontáž výhybky nie je možná bez rozhodnutia príslušného dráhového úradu.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedol, že nie výhybka ale zahustenie do dráhy je rozhodujúcou technologickou i právnou skutočnosťou, ku ktorej treba priradiť aj ďalšiu skutočnosť – zmluvu. Výhybka je definovaná ako samostatná konštrukčná časť železničného zvršku, ktorá slúži na prechod z jednej koľaje na druhú bez prerušenia jazdy. Výkladu výhybky ako veci samej osebe zodpovedá aj príloha k zákonu č. 258/1993 Z.z. definujúca „železničnú dopravnú cestu“, ktorá používa pojem železničnú dopravnú cestu tvoria (viď výhybky pod písmenom e/) nepoužíva pojem „súčasť“. Napokon nemožno mať pochybnosti o tom, že výhybka je samostatne obchodovateľným tovarom. Obdobne ako kolesá auta a to či už v ponímaní diskov, letných či zimných pneumatík. Tiež nemožno vyvodiť záver, že v prípade, ak je zahustenie vlečky do dráhy riešené výhybkou, že vlečka prestáva byť vlečkou len z dôvodu, že vlastníkom výhybky nie je vlečkár. Nie vlastníctvo výhybky, ale fakt, technicko-technologického zahustenia z koľají „mimo“ železničnej dopravnej cesty „do“ železničnej dopravnej cesty (dráhy), robí v zmysle zákona o dráhach vlečku vlečkou. Pripustiť opačný výklad by znamenalo, že žalobca celé tie roky nebol, resp. až do rozhodnutia súdu v jeho prospech nie je prevádzkujúcim vlečkárom. Takýto záver iste nie je namieste, ale v súvislosti s ním znovu vyvstáva otázka oprávnenosti určovacej žaloby z jeho strany. Aplikácii § 120 Občianskeho zákonníka tak, ako bola vyložená žalovaným (i súdom) bráni jednoduchý fakt, že momentom oddelenia výhybky sa znehodnocuje aj jedna – aj druhá dráha, t.j. ako vlečka tak aj celoštátna dráha (železničná dopravná cesta). Úvahy o tom, ktorá z dráh by bola oddelením výhybky viac „postihnutá“ sú len slovné špekulácie. Všetky subjekty majú rovnaké postavenie a právom chránené záujmy, t.j. takáto argumentácia nemá oporu v zákone. Nehovoriac o tom, že štát zabezpečuje železničné dopravné služby (vo verejnom záujme) pre výrazne širší počet subjektov, t.j. i sporná výhybka (výhybky) sú na plynulý prechod nimi viac využívané, než samotným

vlečkárom. Nechce hodnotiť terminologické zvládnutie predmetu dražby. Z hľadiska určitosti (§ 37 Občianskeho zákonníka) však považuje za potrebné poukázať i na stav, keď vlečky často tvoria sústavu vlečiek, pričom aj medzi jednotlivými vlečkami môžu byť výhybky. Ak každý vlečkár nadobudne „kompletné koľaje“ na svojej vlečke, koho budú výhybky na hraniciach jednotlivých vlečiek? Samozrejme tiež oddelením výhybky na vstupe do vlečkového areálu budú poškodení – znefunkčnení všetci vlečkári, hoci ich vlečka nezahusťuje do staničnej koľaje. Ustanovenie § 120 Občianskeho zákonníka samo osebe nerieši otázku vlastníctva, a ako vyplýva z predchádzajúceho, jeho aplikáciu (odvodzovanie záverov z následkov oddelenia) je v prípade napojenia jednotlivých dráh medzi dráhou žalobcu a žalovaného, tak aj prípadnými ďalšími vlečkármi zo strany žalobcu špekulatívne a účelové. Hovorí v prospech toho, kto naň poukazuje a ako uviedli pri sústave vlečiek by ho mohli použiť všetci napojení vlečkári, každý v prospech seba, resp. formou spoluvlastníctva. Za rozhodujúce považuje znovu sa vrátiť k momentu nadobudnutia vlečky žalobcom (a to i vo vzťahu k § 120 Občianskeho zákonníka), t.j. dražbe, ako zákonom upravenému inštitútu nadobudnutia vlastníctva. V súvislosti s tým však zastáva názor, že vlastnícke právo k sporným výhybkám dražbou žalobca pozitívne nepreukázal. Tiež zastáva názor, že pre uvedený prípad nemožno akceptovať chybu v písaní (§ 37 Občianskeho zákonníka) ak je význam úkonu inak nespochybniteľný. Napokon o predmetné ustanovenie strana žalobcu svoj nárok ani neopiera. Strana žalovaného nemôže súhlasiť ani s podpornou aplikáciou § 28 ods. 5 zák. č. 513/2009 Z.z., ktorý vlastníkovi vlečky ukladá povinnosť v prípade jeho neprevádzkovania previesť odbočkovú výhybku na zahustenie vlečky do železničnej trate do vlastníctva alebo správy manažéra infraštruktúry (v súčasnosti Železnice Slovenskej republiky, Bratislava). Toto vlastníctvo musí najprv vzniknúť a až potom prichádza do úvahy aplikácia uvedeného ustanovenia. Nehovoriac o tom, že zákonodarca len reaguje na zmenu politického a právneho systému Slovenskej republiky vo vzťahu k výkonu vlastníckych práv a zaistenia prevádzky dráh vo všeobecnom záujme, keď nové vlečky vznikajú, resp. budú vznikať už bez priamej majetkovej účasti štátu. Uvedené ustanovenie § 28 však zároveň poukazuje na fakt, že výhybka je samostatne scudziteľnou vecou, t.j. nie je len súčasťou „niečoho“ a tak aj sám žalobca sa vo svojich tvrdeniach dostáva do rozporu s § 120 Občianskeho zákonníka, na ktorom je vlastne postavené dovolanie. Navrhol dovolanie žalobcu zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 3 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov je potrebné zrušiť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 238.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a vo výroku svojho rozhodnutia vyslovil, že je dovolanie prípustné. Preto dovolanie žalobcu proti tomuto rozsudku podľa § 238 ods. 3 O.s.p. prípustné je.

Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaberá sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm.a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého

účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným). Podľa ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústavy), každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd) ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy (podobne aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru) je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu, zakotvených v VII. oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy) normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (m.m. I. ÚS 22/2003).

Obsah práva na súdnu ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva, alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). Odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto (každý) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu

nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktorý je v rozpore so zákonom (por. III. ÚS 7/2008).

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, vyplýva aj z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, Séria A, č. 303-A, str. 12), § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, Séria A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Ústavný súd podľa konštantnej judikatúry (IV. ÚS 115/2003, III. ÚS 209/2004) tiež vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 6 ods. 1 Dohovoru), je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“.

Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Krasko c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30).

Ustanovenie § 157 ods. 2 O.s.p. i právna teória civilného procesu vymedzila požiadavky na kvalitatívnu správnosť odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Medzi tieto patria požiadavky vzťahujúce sa na hodnotenie dôkazov. Z formulácie § 132 O.s.p. vyplýva, že súd je povinný dôkazy navzájom si odporujúce hodnotiť a ďalej zdôvodniť, prečo niektoré z nich považuje za nevierohodné, prečo niektoré odmietol vziať pri formulovaní rozhodnutia do úvahy a prečo sa niektorými dôkaznými návrhmi odmietol vôbec zaoberať. Rozhodnutiu súdu vo veci samej musí teda predchádzať činnosť súdu zameraná na spoľahlivé zistenie skutkového stavu – dokazovanie zodpovedajúce garanciam spravodlivého súdneho konania v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru, najmä garanciam obsiahnutým v princípe rovnosti zbraní a právo na kontradiktórne konanie (I. ÚS 52/2003). Nedostatky odôvodnenia rozhodnutia

v hodnotení dôkazov spolu s nevysvetlením dôvodov, prečo sa súd odmietol zaoberať navrhnutými dôkazmi, preto môžu zakladať vadu nepreskúmateľnosti rozhodnutia. Neznamená to však bez ďalšieho, že každý nedostatok odôvodnenia rozhodnutia automaticky zakladá jeho nepreskúmateľnosť (či arbitrárnosť). V každom jednotlivom prípade súd skúma intenzitu porušenia vzhľadom k odôvodnenosti rozhodnutia ako celku.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia odvolacieho ako aj prvostupňového súdu nezodpovedajú vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Z rozhodnutia prvostupňového súdu je zrejmé, že súd prvého stupňa žalobu žalobcu zamietol napriek tomu, že dospel k jednoznačnému záveru, že vykonaným dokazovaním bola preukázaná dôvodnosť žalobného návrhu. Plne sa stotožnil so závermi a odôvodnením rozhodnutia Krajského súdu v Prešove zo dňa 21.6.2006 sp.zn. 6 Co 4/2006. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia sa stotožnil so skutkovými aj právnymi závermi prvostupňového súdu, keď zdôraznil, že nie je možné akceptovať odvolací dôvod o arbitrárnosti rozhodnutia prvostupňového súdu, keďže toto obsahuje skutkové a právne zdôvodnenie jeho právneho názoru a rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Následne právne riešil dovolacie otázky, ktoré pripustil, ktorými sa v konaní ani súd prvého stupňa ani odvolací súd nezaoberal. Možno teda zhrnúť, že právne závery prvostupňového ako aj odvolacieho súdu sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami a z odôvodnení súdnych rozhodnutí nevyplývajú. Dôvody, na ktorých sú založené súdne rozhodnutia sú zjavne protirečivé, ide o zjavne neodôvodnené, arbitrárne súdne rozhodnutia.

Nepreskúmateľnosť rozsudkov odvolacieho a prvostupňového súdu, majúca za následok ich nepresvedčivosť je vadou konania, ktorou sa ako už bolo uvedené, účastníkovi odníma možnosť riadne konať pred súdom. So zreteľom na uvedené, dovolací súd rozsudok odvolacieho ako aj prvostupňového súdu zrušil (§ 243b ods. 1, 3 O.s.p.) a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nebolo možné v dovolacom konaní podrobiť prieskumu z hľadiska správnosti zaujatých právnych záverov, lebo vzhľadom na už spomenutú vadu konania, nemožno posúdiť, či napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na (ne)správnom právnom posúdení veci.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Čo sa týka právnej aplikácie ustanovenia § 10 ods. 3 písm.a/, e/ zákona č. 92/1991 Zb. na preskúmanú vec, dovolací súd sa stotožňuje s právnym názorom prvostupňového súdu vysloveným v jeho rozhodnutí zo dňa 19. decembra 2008, že na prejednanú vec nie je možné použitie tohto ustanovenia, keďže v čase uskutočnenia dražby, t.j. ku dňu 26.4.1996 citovaná úprava neobsahovala terajšie ustanovenia o zákaze privatizácie.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. apríla 2012

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová